

um heimild handa ríkisstjórninni til ráðstafana vegna aðildar Íslands að Gjald-eyrissamningi Evrópu.

(Lagt fyrir Alþingi á 78. löggjafarþingi, 1959.)

1. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að leggja fram 1 milljón Bandaríkjadollara sem stofnframlag í Evrópusjóðinn og að taka að láni innanlands samsvarandi fjárhæð vegna aðildar Íslands að Gjald-eyrissamningi Evrópu.

2. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að taka lán samkvæmt Gjald-eyrissamningi Evrópu, er nemi allt að 2 milljónum dollara.

Auk þess heimilast ríkisstjórninni að taka að láni samkvæmt gjald-eyris-samningnum jafnháa fjárhæð því, sem endurgreitt er á hverjum tíma af skuldum Íslands í sambandi við Greiðslubandalag Evrópu, allt að 6 milljónum dollara. Jafnóðum og lántökuheimildir eru notaðar skal andvirðið í krónum greitt inn á sérstakan reikning í Landsbanka Íslands, seðlabankann, og því varið til endur-greiðslu lánanna, og má ekki verja því til annars.

3. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að semja um endurgreiðslu á skuldum Íslands, sem urðu til í sambandi við Greiðslubandalag Evrópu og stofnað var til samkvæmt heimild í lögum nr. 35, 13. apríl 1954, þannig að endurgreiðsla verði innt af höndum á allt að 7 árum.

4. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Um mitt ár 1955 var gerður samningur um gjald-eyrismál meðal þátttöku-rikja Efnahagssamvinnustofnunar Evrópu (OEEC), sem koma skyldi til framkvæmda um leið og Greiðslubandalag Evrópu (EPU) yrði lagt niður. Samningur þessi er nefndur Gjald-eyrissamningur Evrópu (á ensku: European Monetary Agreement).

Um síðustu áramót hætti Greiðslubandalag Evrópu störfum, en það hafði starfað síðan 1950.

Í hinum nýja samningi er gert ráð fyrir stofnun s. n. Evrópusjóðs (á ensku: European Fund). Stofnfé sjóðsins er 600 milljónir dollara, þar af er hinn gamli stofnsjóður Greiðslubandalags Evrópu 271.6 milljónir dollara. Til viðbótar skulu aðildarríki Greiðslusamnings Evrópu leggja fram 328.4 milljónir dollara, sem stofnfé Evrópusjóðsins. Framlag Íslands er 1 milljón dollarar og er heimildin í 1. gr. frumvarpsins um það. Ákveðið hefur verið, að framlag þeirra landa, sem búa við erfiða gjald-eyrisstöðu, skuli greiðast síðar en framlag annarra aðildar-rikja og er hugsanlegt að nokkur ár líði þar til greiða þarf framlag Íslands.

Í samningnum er gert ráð fyrir s. n. marghliða greiðslukerfi, sem er í því fólgið, að seðlabankar aðildarríkjanna veita hver öðrum yfirdráttarréttindi upp að ákveðnu hámarki til eins mánaðar í senn. Þetta hámark er 2 milljónir dollara að því er Ísland snertir og gildir það bæði um þau yfirdráttarréttindi sem Seðla-bankinn fær hjá öðrum þáttökuríkjum og þau yfirdráttarréttindi, er hann veitir þeim. Þetta greiðslukerfi kemur í stað greiðslujöfnunar Greiðslubandalags Evrópu, sem var að því leyti hagstæðari, að um sjálfkrafa yfirdráttarheimildir var að ræða og $\frac{1}{4}$ hluti yfirdráttarins gat orðið lán til langs tíma. Samkvæmt 1. málsg. 2. gr. frumvarpsins er ríkisstjórninni veitt nauðsynleg lántökuheimild til þess að hægt sé að taka þátt í þessu greiðslukerfi.

Í viðbót við hinar gagnkvæmu yfirdráttarheimildir gerir samningurinn ráð fyrir, að aðildarríkin geti fengið lán til skamms tíma úr Evrópusjóðnum vegna sérstakra greiðsluerfiðleika. Gert er ráð fyrir að þessi lán endurgreiðist yfirleitt á 2 árum. Samkvæmt þessum hluta samningsins myndi Ísland geta fengið allt að 6 milljónir dollara að láni til skamms tíma og myndi heimild til slíkrar lán-töku verða veitt samkvæmt 2. málsg. 2. gr. frumvarpsins. Ríkisstjórnin telur hins vegar ekki rétt, að lán verði tekin á þennan hátt nema að því skapi, sem skuldir Íslands við Greiðslubandalag Evrópu endurgreiðast. Þessar skuldir námu 7.2 milljónum dollara þegar Greiðslubandalagið hætti störfum. Eru þessar skuldir þannig til komnar, að í Greiðslubandalaginu var aðstaða til sjálfkrafa skulda-myndunar sem nam $\frac{1}{4}$ af þeim yfirdráttarskuldum, sem stofnað var til. Er nú unnið að samningum við hina einstöku kröfuhafa um greiðslu skuldanna og eru líkindi til að samningar náist um greiðslu þeirra á allt að 7 árum.